

DE APPEL
ARTS CENTRE

Prins Hendrikkade 142
1011 AT Amsterdam
+31 20 625 56 51
www.deappel.nl

2013

ARTISTIEK JAARVERSLAG

2	INLEIDING
4	TENTOONSTELLINGEN Overige presentaties en tentoonstellingen
11	NEVENACTIVITEITEN Performances Educatie Rondleidingen Zondagsschool Lezingen & debatten Boekpresentaties & events Fundraising events Curatorial Programme Research Programme Gallerist Programme Bibliotheek Archief Bruiklenen
27	OVERZICHT MEDEWERKERS EN BESTUUR
29	SUMMARY

de Appel arts centre
Prins Hendrikkade 142
1011 AT Amsterdam
www.deappel.nl

Inleiding

Het jaar 2013 was het eerste volledige jaar dat de Appel arts centre gehuisvest was op de nieuwe locatie, centraal gelegen in Amsterdam. Nadat 2012 een *roller coaster* was en met de opening van een nieuw gebouw aan de Prins Hendrikkade een hoogtepunt markeerde in de geschiedenis van de Appel arts centre, was 2013 een jaar van consolidatie en stabilisatie. De Appel arts centre heeft zich genesteld in haar nieuwe omgeving, kennis gemaakt met de burens en de deuren opengesteld voor het publiek, dat ons nog meer dan voorgaande jaren heeft weten te vinden. Daartoe heeft de Appel zich in de kijker gespeeld met een brede programmering van zowel tentoonstellingen, performances, educatieve en discursieve activiteiten, publicaties als de studieprogramma's van het Curatorial Programme en het Gallerist Programme. Door deel te nemen aan diverse evenementen binnen en buiten het pand, hebben we het publieksbereik en de zichtbaarheid van de Appel arts centre vergroot.

Een van de hoogtepunten van 2013 was de uitreiking van de Amsterdamprijs voor de Kunst voor Ann Demeester/de Appel arts centre. Aldus het juryrapport: "Ann Demeester en de Appel arts centre verdienen deze prijs vanwege de continu moedige, kwalitatief sterke en trendsettende exposities. *Cutting edge* is bij de Appel arts centre in goede handen. De instelling is bovendien sterk aanwezig in het nationale en internationale debat over beeldende kunst. De opening van het nieuwe gebouw heeft dit verder onderstreept."

Een twaalfstal tentoonstellingen zag in 2013 het licht, waaronder 4 grote tentoonstellingen: solo's van Dirk

Braeckman en Zarina Bhimji en de groepstentoonstellingen *Bourgeois Leftovers* (eindproject Curatorial Programme), *Artificial Amsterdam* en de Prix de Rome.

In de solo's van Bhimji en Braeckman werden de foto's en films van deze twee internationaal gewaardeerde kunstenaars voor het eerst aan het Nederlandse publiek gepresenteerd. De Appel arts centre heeft hierbij ondersteuning verleend aan de productie van nieuw werk dat bij de tentoonstelling een primeur beleefde. Het eindproject *Bourgeois Leftovers* van het Curatorial Programme thematiseerde een nieuwe benadering van een slapende museumcollectie, en liet zo scherp zien hoe belangrijk het experiment is, voor in dit geval de ideeënvorming over de omgang met museale collecties. De Appel arts centre wortelde zich in 2013 ook stevig in de stad en in Nederland, door in de tentoonstelling *Artificial Amsterdam* de stad Amsterdam als vertrekpunt te nemen. Hierbij werd veel werk van in Nederland en in Amsterdam werkende kunstenaars getoond. Door ook de tentoonstellingspartner te zijn van de Prix de Rome 2013, werd die nadruk op kunst gemaakt in Nederland dit jaar bestendig. De Prix de Rome maakte landelijk de tongen los over de aard van vernieuwende, jonge hedendaagse kunst, een debat dat de Appel arts centre als brandpunt voor de presentatie van dit soort kunst met graagte aangaat. Winnaar Falke Pisano ontving de prijs uit handen van minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Jet Bussemaker, in aanwezigheid van Koningin Máxima.

Een kleine zestigtal publieksactiviteiten complementeerden het tentoonstellingsprogramma. Naast vele rondleidingen, met een speciale focus op museumkaarthouders en gezinnen, hebben we in het jaar 2013 door middel van

een aantal projecten de nadruk gelegd op educatie. Ten eerste door in samenwerking met de Oude Kerk het programma ART-ViSiT op te zetten, met als doel jongeren te stimuleren tot een gesprek over hedendaagse kunst. En ten tweede is in samenwerking met Witte de With, Center for Contemporary Art, de zesdelige cursus Kunst Nu succesvol gecontinueerd. Juist in het licht van de discussie met betrekking tot de vermeende ontoegankelijkheid van bepaalde hedendaagse kunst, gelooft de Appel arts centre dat educatie extra belangrijk is voor het leren begrijpen en waarderen van het andere, het vreemde of het nieuwe.

Tentoonstellingen

De Appel arts centre organiseert een breed scala aan activiteiten, maar is bovenal een instelling die hedendaagse beeldende kunst laat zien in prikkelende solo- en groepstentoonstellingen over uiteenlopende thema's en van uiteenlopende makers. In 2013 werden deze tentoonstellingen in het in 2012 geopende nieuwe pand op de Prins Hendrikkade 142 gerealiseerd. De eerste maanden van het jaar waren er solotentoonstellingen van Dirck Braeckman en Zarina Bhimji, gevolgd door *Bourgeois Leftovers*, een groepstentoonstelling samengesteld door de deelnemers van het Curatorial Programme 2012/2013. Hierna stond Amsterdam centraal in de groepstentoonstelling *Artificial Amsterdam*, met werk van meer dan twintig kunstenaars. De laatste maanden van 2013 stonden in het teken van de eindtentoonstelling van de spraakmakende Prix de Rome, met dit jaar als winnaar Falke Pisano. Naast deze grote tentoonstellingen, waren er nog diverse kleine archiefpresentaties (onder de titel *Amuse-Gueule*) en werden individuele werken ontwikkeld en getoond van Allard van Hoorn, Jan Rothuizen, Daniela Bershon en Gerald van der Kaap.

Dirk Braeckman en Zarina Bhimji

Twee solotentoonstellingen
 samengesteld door Ann Demeester
 en coproductie film
 17 november 2012 – 31 maart 2013
2.133 bezoekers
www.deappel.nl/exhibitions/e/813/

Geopend in 2012, maar nog te zien tot in het voorjaar van 2013, waren de gelijktijdige soloprojecten van de Belgische fotograaf/ filmmaker Dirk Braeckman (1958, België) en de Britse kunstenaar Zarina Bhimji (1963, Oeganda), die door *De Volkskrant* werden beschreven als “een prachtige les in kijken.” (Marina de Vries, *De Volkskrant*).

Op basis van een door ROMA Publications uitgegeven titelloze publicatie (die het midden houdt tussen een kunstenaarsboek en een catalogue raisonné) selecteerde Dirk Braeckman opnamen waarvan nog nooit eerder afdrukken waren gemaakt. De verstilde afbeeldingen in uitsluitend grijstinten zijn raadselachtige sfeerbeelden die op een schilderachtige manier zijn opgebouwd. Zo roepen verlaten ruimtes, fragmenten van een naakt of de achterkant van een hoofd suggesties op van wat er aan het beeld vooraf is gegaan of erop volgt. Centraal in de tentoonstelling stond de allereerste filminstallatie van Braeckman, die hij in het kader van de tentoonstelling realiseerde. Hemony laat een monumentale kerkklok zien waarvan het geluid van het gebeier ontbreekt. Het gaat hier om de klok ‘de Vrijheid’, die hangt in de toren van de Oude Kerk in Amsterdam, op een steenworp afstand van de Appel arts centre.

Het kijken naar een film van Zarina Bhimji vraagt eenzelfde soort vertraging in het waarnemen als het werk van Braeckman. In *Yellow Patch* is de geschiedenis van handel en migratie tussen India en Afrika het vertrekpunt, een onderwerp dat ook in het persoonlijke leven van de kunstenaar een rol speelt. In Uganda geboren uit Indiase

ouders verhuisde ze in 1974 naar Groot-Brittannië. De bijzondere lichtwerking, de langzame cameravoering en de uitgesproken soundtrack geven een abstractie die tussen schilderkunst en film in hangt. Haar solopresentatie werd opgedeeld in twee delen: na *Yellow Patch* toonde de Appel arts centre van 5 februari tot 31 maart de film *Waiting* uit 2007. Deze film is geschoten in en rondom fabrieken waar sisal wordt verwerkt in Mombassa en Voi in Kenia.

De Appel realiseerde niet alleen een tentoonstelling met Zarina Bhimji, maar coproduceerde tevens de film *Yellow Patch* door het leveren van een financiële bijdrage. Naar aanleiding van de tentoonstelling bracht de Appel arts centre een betaalbare poster uit van Dirk Braeckman, een gesigioneerde editie in een kleine oplage.

De tentoonstelling van Zarina Bhimji werd ondersteund door Outset Contemporary Art Fund; de filminstallatie van Dirk Braeckman werd mogelijk gemaakt door een samenwerkingsverband met de Oude Kerk.

Bourgeois Leftovers

Groepstentoonstelling samengesteld door de
deelnemers van het Curatorial programme
2012/2013

20 april — 16 juni 2013

2.877 bezoekers

www.deappel.nl/exhibitions/e/821/m/

Ter gelegenheid van het jaarlijkse eindproject van de deelnemers aan het Curatorial Programme werden dit jaar, onder de titel *Bourgeois Leftovers*, een aantal ongebruikelijke 'gesprekspartners' in de Appel arts centre verwelkomd. Een groep twintigste-eeuwse Nederlandse schilderijen uit de verzameling van het Van Abbemuseum – de zogenaamde 'leftovers' die geen onderdeel uitmaken van de vaste collectiepresentatie – werden gecombineerd met bijdragen van hedendaagse kunstenaars.

De stilleven, portretten en landschappen ontstonden tussen circa 1910 en 1939 en maakten deel uit van de basiscollectie die bij de oprichting in 1936 werd geschonken door sigarenfabrikant Henri van Abbe. Deze schilderijen vormden al tientallen jaren lang geen zwaartepunt meer binnen de presentatie van het Van Abbemuseum, aangezien de opeenvolgende directeuren de progressieve internationale avant-garde omhelsden.

Het Curatorial Programme haalde een deel van deze 'verstoten' collectie naar de Appel arts centre en vroeg 19 hedendaagse kunstenaars nieuwe betekenissen en verhalen te produceren rond deze historische schilderijen. Op deze wijze functioneerden de schilderijen als autonome objecten (het waren opmerkelijke bruiklenen in de Appel arts centre!), maar waren ook aanleiding om actuele vragen te stellen over de artistieke, financiële en historische waarde en betekenis van beeldende kunst.

Een recensent schreef: "De tentoonstelling *Bourgeois Leftovers* in de Appel in Amsterdam is een schot in de roos. Ze laat de bezoekers nadenken over kwaliteit, smaak en tijdgeest en dwingt tot goed kijken. En passant haakt zij in

op de huidige (inter-)nationale discussie over overvolle depots en wat daarmee te doen. Weg ermee?" (Sandra Jongenelen in *Het Financieele Dagblad*, 25 mei 2013)

In samenwerking met Mousse Publishing werd een begeleidende publicatie geproduceerd, die op 11 september werd gepresenteerd. In het publieksprogramma werd dieper ingegaan op de manier waarop een kunstwerk aan waarde wint.

Schilderijen:

Johanna Bauer-Strumpf, Arnout Colnot, Lucie van Dam van Isselt, Jacob Dooyewaard, Willem Dooyewaard, Edgar Fernhout, Johannes Franken, Jan Goedhart, Herman Heijenbrock, Eduard Karsen, Conrad Kickert, Willem Knip, Ernst Leyden, Sal Meijer, Dirk Nijland, Bart Peizel, Wim van de Plas, Coba Ritsema, Dio Rovers, Gé Röling, Wout Schram, Albert Servaes, William Henry Singer, Jan Sluijters, Walter Vaes, Cornelis Vreedenburgh, Betsy Westendorp-Osieck en Matthieu Wiegman

Bijdragen hedendaagse kunstenaars:

Ayreen Anastas & Rene Gabri, Ruth Buchanan, Jota Castro, Dina Danish, Lydia Davis, Judith Deschamps, Marlene Dumas, Chris Evans, Will Holder, Juggedamos, Alison Knowles, Matthieu Laurette, Gabriel Lester, Daragh Reeves, Barbara Visser en Timmy van Zoelen

Curatoren:

Karima Boudou (1987, Frankrijk / Marokko)
 Kari Cwynar (1985, Canada)
 Angela Jerardi (1979, Verenigde Staten)
 Srajana Kaikini (1986, India)
 Florencia Portocarrero (1981, Peru)
 Alexandra Stock (1982, Zwitserland / Verenigde Staten).

De tentoonstelling heeft kunnen plaatsvinden dankzij de genereuze bruikleen van het Van Abbemuseum Amsterdam, en was financieel mogelijk dankzij vele individuele bijdragen door een crowdfundingactie via Voordekunst. Het publieksprogramma werd ontwikkeld in samenwerking met onder andere het Stedelijk Museum, het EYE Film Instituut, Gabriel Lester, Janet Andriessen en de San Serriffe art book shop.

Artificial Amsterdam

In 2013, het jaar waarin Amsterdam zich zelfbewust op de kaart zette als culturele hotspot, ging de Appel arts centre op zoek naar de stad achter de gepolijste historische grachtengevels en de citymarketing campagnes.

Een groepstentoonstelling samengesteld
door Gerardo Mosquera en Rieke Vos

29 juni — 13 oktober 2013

4.398 bezoekers

www.deappel.nl/exhibitions/e/827/m/

Artificial Amsterdam onderzocht Amsterdam als stad vol tegenstellingen. Historisch en hedendaags. Statig en bruisend. Vrijzinnig en liberaal, maar ook veilig en vertrouwd. Open en kosmopolitisch, maar ook dichtgetimmerd door regels. Daarbij selecteerden de curatoren werken die specifiek gingen over Amsterdam als kunstmatige stad, maar die ook lieten zien hoe het concept kunstmatigheid vorm kan krijgen in de hedendaagse kunst.

Diverse (inter)nationale kunstenaars die allemaal een bijzondere band met de stad hebben, reageerden op deze vraagstukken. Te zien waren eigenzinnige films over Amsterdam van grootmeesters als Lawrence Weiner en Ed van der Elsken, maar ook nieuwe werken van jonge kunstenaars als James Beckett en Egle Budvytyte & Bart Groenendaal. Cristina Lucas verbond in haar werk Mondriaan met erotiek en Fernando Sánchez Castillo realiseerde een bronzen eerbetoon aan de rellen op de Nieuwmarkt.

In het kader van de tentoonstellingen werden diverse activiteiten georganiseerd, waaronder een Q&A met de curatoren en kunstenaars, (familie-) rondleidingen, Zondagsscholen en educatieve workshops.

Curatoren:

Gerardo Mosquera (medeoprichter van de Havana Biënnale en de Johannesburg Biënnale)

Rieke Vos (alumnus van het Curatorial Programme en freelance curator).

Deelnemende kunstenaars:

Mounira Al Solh (LB / NL), Lara Almarcegui (SP/NL), Linda Bannink (NL), James Beckett (ZA/NL), Egle Budvytyte & Bart Groenendaal (LT/NL), Ed van der Elsken (NL), Carlos Garaicoa (CU), Kendell Geers (ZA/BE), Bert Haanstra (NL), Inti Hernandez (CU), Roderick Hietbrink (NL), Thomas Hirschhorn (CH/FR), Philipp Kremer (DE), Glenda Leon (CU), Cristina Lucas (SP/NL), Arnoldus Montanus (NL), Tatzu Nishi (JP), Hans Op de Beeck (BE), Jan Rothuizen (NL), Fernando Sánchez Castillo (SP), Kuang-Yu Tsui (TW), Barbara Visser (NL) en Lawrence Weiner (VS)

De tentoonstelling is mede mogelijk gemaakt door AC/E, RONMANDOS en SNS REAAL Fonds.

Prix de Rome 2013

Een groepstentoonstelling met werk van de
vier finalisten van de Prix de Rome 2013

25 oktober 2013 — 26 januari 2014

5.057 bezoekers

www.deappel.nl/exhibitions/e/830/m/

Het werk van de finalisten van de oudste en belangrijkste prijs in Nederland voor beeldend kunstenaars onder de 40 jaar, de Prix de Rome, was dit jaar te zien in de eindtentoonstelling in de Appel arts centre, die in het verleden al herhaaldelijk tentoonstellingspartner van de Prix de Rome was. De organisatie van de prijs was dit jaar voor het eerst in handen van het Mondriaan Fonds.

De geschiedenis van de prijs gaat terug tot 1808, toen Lodewijk Napoleon de Prix de Rome in Nederland introduceerde ter bevordering van de kunsten. Hoewel de prijs zich daarna regelmatig vernieuwd heeft, is het doel nog altijd getalenteerde beeldend kunstenaars te signaleren, hen te stimuleren zich verder te ontwikkelen en hun zichtbaarheid te vergroten. De winnaar ontving een bedrag van 40.000 euro en een werkperiode in Rome.

Christian Friedrich (DU, 1977), Falke Pisano (NL, 1978), Remco Torenbosch (NL, 1982) en Ola Vasiljeva (LV, 1981) maakten nieuw werk waarop zij door een internationale jury zijn beoordeeld. De jury bestond uit Kathleen Bühler (curator Kunstmuseum Bern), Ann Goldstein (directeur Stedelijk Museum Amsterdam), Nicoline van Harskamp (beeldend kunstenaar en winnaar Prix de Rome 2009), Navid Nuur (beeldend kunstenaar) en Domeniek Ruyters (hoofdredacteur *Metropolis M*).

Alle kunstenaars legden in hun werk zeer verschillende maar ook subtiel op elkaar inwerkende interesses aan de dag en presenteerden werk dat zowel inspireert als confronteert. Hun bijdrage aan de Prix de Rome 2013 heeft een levendig debat losgemaakt over de betekenis en de 'leesbaarheid' van hedendaagse kunst. Via (social) media werd de afgelopen maanden fiks gediscussieerd over deze presentatie én over de rol van critici. Veel bezoekers zijn gekomen om met eigen ogen een conclusie te trekken.

Het werk van de genomineerden staat centraal in een publicatie uitgegeven door NAI010 Uitgevers met teksten van Hans den Hartog Jager, Stefan Kuiper en Roos van der Lint. AVRO Kunstuur maakte portretten van alle genomineerden, die alle werden uitgezonden op Nederland 2. Bij de tentoonstelling werd een uitgebreid nevenprogramma aangeboden.

Beeldend kunstenaar Falke Pisano ontving op 5 november 2013 de Prix de Rome Beeldende Kunst 2013 uit handen van minister Jet Bussemaker, in aanwezigheid van Koningin Máxima. De internationale jury kende haar de prijs toe, omdat zij zich ondanks het nodige succes durft verder te ontwikkelen en met veel precisie en overtuigingskracht een nieuwe richting is ingeslagen. De jury schreef: "Ook al zoekt Pisano de afstand in tijd, met onderwerpen uit het verleden, het werk blijft dwingend en van deze tijd." Pisano verraste de jury met een voor haar doen zeer politieke installatie, waarin ze reflecteert op 'het lichaam in crisis' aan de hand van een pakkende historische analyse van de gevolgen van de privatisering van het gevangeniswezen.

Jan Rothuizen – Fantasio

Het pand komt tot leven in een monumentale muurtekening in de Appel arts centre

29 juni 2013 — 13 april 2014
www.deappel.nl/exhibitions/e/860/m/

Jan Rothuizen (NL, 1968) – een humoristisch en meeslepend verhalenverteller op papier – heeft ter gelegenheid van de tentoonstelling *Artificial Amsterdam* in de centrale hal van de huidige locatie een monumentale tekening van 9 meter hoog gemaakt, die vanaf de opening van *Artificial Amsterdam* op 28 juni 2013 tot en met het voorjaar van 2014 was te zien.

In de tekening ging Rothuizen terug naar het einde van de jaren zestig, toen in het pand aan de Prins Hendrikkade 142 het jongerencentrum Fantasio gevestigd was. Fantasio was in die periode een belangrijke plek in de underground- en jongerencultuur in Nederland, als poppodium bekend en berucht tot ver over de landgrenzen. Jan Rothuizen heeft voor deze wandvullende tekening – samen met historicus Pepijn Reeser – veel ooggetuigen gesproken en archieven doorgespit. Rothuizen neemt je mee in deze bewogen periode van het pand, puttend uit populaire mythes, herinneringen van bezoekers en feitelijke bronnen.

Overige presentaties en tentoonstellingen

Amuse-Gueule: Curatorial Programme

1 april — 9 juni 2013

MOES - chambre séparée

www.deappel.nl/exhibitions/e/838/m

Parallel aan het reguliere tentoonstellingsprogramma presenteerde de Appel in 2013 onder de titel *Amuse-Gueule* drukwerk en beeldmateriaal uit haar archief in de “Chambre Séparée” van MOES. Gedurende de tentoonstelling *Bourgeois Leftovers*, samengesteld door het Curatorial Programme 2012/2013, werd een selectie van archiefmateriaal uit het archief van de eindprojecten van het Curatorial Programme van 1994 tot 2013 gepresenteerd.

Amuse-Gueule: Artificial Amsterdam

18 juni — 1 augustus 2013

MOES - chambre séparée

www.deappel.nl/exhibitions/e/859/m/

In het kader van de tentoonstelling *Artificial Amsterdam* werd video-documentatie getoond van twee projecten van de Appel arts centre, waarbij buitenlandse kunstenaars en curatoren de clichés en mythes van Amsterdam onderzochten. In de video *Somos Libres!?* (1981) van Michel Cardena gaan twee homoseksuele jongemannen uit Latijns-Amerika naar Nederland, op zoek naar de door hen zo begeerde vrijheid. De ontuchtering volgt snel. In de tentoonstelling *Amsterdam Revisited: A'dam & Eve: On sex, tolerance and other dependencies* (2002) reageerden drie jonge curatoren uit Ierland, Duitsland en Italië op de vermeende seksuele vrijheid in Nederland.

Daniela Bershan

3 – 7 juli 2013

www.deappel.nl/exhibitions/e/863/m/

In het kader van *A Festival of Choices*, de afstudeerpresentaties van het Fine Arts Department van het Sandberg Instituut, toonde Daniela Bershan haar werk *Myography* in de Appel arts centre. Bershan heeft in een visueel overweldigende installatie, schijnbaar willekeurig, op de vierde verdieping van de Appel honderden meters roze PVC-film opgehangen.

Presentatie van archiefstukken van Ulises

Carrión in de bibliotheek van de Appel

29 sep — 9 okt 2013

www.deappel.nl/exhibitions/e/878/

In de bibliotheek was een presentatie te zien met foto's, correspondentie, teksten, boeken en krantenartikelen van drie projecten die dichter, schrijver, kunstenaar en cultuurfilosoof Ulises Carrión in de jaren tachtig in samenwerking met de Appel arts centre produceerde. Tegelijkertijd was in tentoonstellingsruimte Rongwong (Amsterdam) op de tentoonstelling *And how are you otherwise?* (15 september t/m 3 november 2013) een werk van Ulises Carrión uit de collectie van de Appel te zien (de video *Gossip, Scandal and Good Manners* uit 1981).

Amuse Gueule - Prix de Rome

15 oktober – 1 december

www.deappel.nl/exhibitions/e/879/

Naar aanleiding van de Prix de Rome 2013, was een aantal beelden en een videoregistratie te zien van laureaten die in 2005, 2007 en 2009 deelnamen aan de Prix de Rome en in de Appel arts centre exposeerden. Met materiaal over Esther Tielemans (1976), Kan Xuan (1972), Lonnie van Brummelen (1969), Yael Bartana (1970), Kan Xuan (1972), Maartje Korstanje (1982), Alon Levin (1975), Pablo Pijnappel (1979), Maaïke Schoorel (1973), Heidi Linck (1978), Ólafur Ólafsson i.s.m. Libia Castro (1973/1969), Marc Oosting (1976), Maze de Boer (1976), Sara Rajaei (1976) en Sung Hwan Kim (1975).

Amsterdam Light Festival - Gerald van der Kaap

6 december 2013 — 19 januari 2014

www.deappel.nl/exhibitions/e/894/m/

In het kader van het Amsterdam Light Festival realiseerde Gerald van der Kaap een nieuw werk op de gevel van de Appel arts centre. De lichtprojectie *2000 Light Years from Home* was een remix van patronen die hij ontwierp voor zijn VJ-performances in de afgelopen jaren: combinaties van rechthoeken en bewegende testbeelden die onregelmatige rastervormige patronen creëerden met daartussen een aantal verborgen boodschappen. Het werk maakte deel uit van de vaarroute van het festival, genaamd *Water Colors*, waarbij bezoekers alle kunstwerken langs de Amsterdamse grachten en de Amstel konden bewonderen. Met medewerking van BeamSystems.

Nevenactiviteiten

Naast het reguliere tentoonstellingsprogramma wordt door de Appel arts centre een uitgebreid programma van uiteenlopende educatieve en discursieve activiteiten aangeboden. In 2013 bestond dit programma uit verschillende 'formats', die onafhankelijk of in samenhang met tentoonstellingen werden aangeboden. Er waren lezingen, debatten, performances, leesgroepen, conferenties, workshops, filmvertoningen, evenementen, rondleidingen, Zondagsscholen, boekpresentaties, een boekenmarkt en een benefietdiner. In aansluiting op de tentoonstellingen worden deze activiteiten in de regel in ons pand gehouden, tenzij de aard van het evenement zich leent voor een locatie 'extra muros'.

Performances

<p>10 april
Pablo Helguera - On Social Scores (and the Curatorial Turn in Education —not what you think)
www.deappel.nl/exhibitions/e/843/m/</p>	Pablo Helguera (MX 1971), kunstenaar en hoofd Academische Programma's bij het MoMA in New York, verzorgde een lezing/performance in de Chambre Séparée van MOES. Hij entameerde een discussie naar aanleiding van zijn laatste boek <i>Art Scenes: The Social Scripts of the Art World</i>.
<p>12 mei
Jugedamos - Pastapun with mint oysters
www.deappel.nl/exhibitions/e/847/</p>	Jugedamos bestaat uit Jurgis Paškevičius, Géraldine Longueville en David Bernstein. Zij zien zichzelf als een soort 'collectieve grap'. De kunstenaars deelden ter gelegenheid van de tentoonstelling <i>Bourgeois Leftovers</i> een tegelijkertijd begrijpelijk en onbegrijpelijk verhaal over het aristocratische leven met het publiek, in een taal die zij speciaal voor deze gelegenheid hadden ontwikkeld.
<p>26 mei
A Walk to the Leftovers
www.deappel.nl/exhibitions/e/850/m/</p>	Judith Deschamps gaf een performatieve rondleiding door de tentoonstelling <i>Bourgeois Leftovers</i> met speciale aandacht voor haar eigen installatie. Een reflectie op overschot en het overbodige. Met Janet Andriessen.
<p>31 augustus
Inauguration of the Loop
www.deappel.nl/exhibitions/e/862/m/</p>	In het kader van de tentoonstelling <i>Artificial Amsterdam</i> presenteerden Eglė Budvytytė en Bart Groenendaal een choreografie met auto's op een rotonde tussen de Postjesweg, Nachtwachtlaan en Staalmeesterslaan. Conversaties, achtergrondgeluiden en beats klonken uit auto's die voortdurend rondjes reden op de rotonde in Amsterdam-West.

Educatie

Romaysa (leerling havo 4): “Ik had nooit gedacht dat ik dit leuk zou vinden. Kunst die nu is gemaakt is eigenlijk veel leuker dan een oud schilderij.”

De Appel wil in brede zin bijdragen aan het aanscherpen van de nieuwsgierigheid naar actuele beeldende kunst. Ze doet dit ‘extra muros’ bij hoofde en bij monde van haar directeur Ann Demeester, die een prominente rol speelt in het publieke debat omtrent de waarde van beeldende kunst en die in 2013 als co-presentator van het AVRO programma **4Art** maandelijks meer dan 200.000 kijkers bekend maakt met het werk van levende kunstenaars.

‘Intra muros’ ziet de Appel informatieve en educatieve activiteiten als een integraal onderdeel van het publieksprogramma. De Appel wil niet tornen aan de complexiteit van het getoonde werk, maar wil graag werken aan de overdracht van dit werk naar het publiek. Ze signaleert en presenteert nieuwe kunstvormen maar voorziet die ook van een context en stelt de bezoeker in staat – ‘empowerment’ – om op basis van de verschaft informatie en stimulerende vragen een eigen mening te vormen over kunst die meestal niet met de vertrouwde maatstaven kan worden gemeten.

Uitgangspunt voor de programma’s in 2013 was het constructivistisch en dialogisch leren, waarbij vragen en gedachtes van deelnemers zelf uitgangspunt vormden voor een gesprek over hedendaagse kunst en de context van de tentoonstelling. Kerngedachtes uit de hedendaagse kunst en de tentoonstelling werden op deze manier toegankelijk gemaakt voor een publiek wat doorgaans niet bij de Appel arts centre binnenstapt.

De Appel zorgt voor een scala aan informatieve/educatieve activiteiten voor volwassenen. Bij elke tentoonstelling wordt een tweetalig publieksboekje uitgegeven met een algemene, inleidende tekst en uitleg per getoond kunstwerk. De teksten zijn toegankelijk zonder dat aan ‘dumbing down’ wordt gedaan. Per tentoonstelling worden minimaal twee gratis rondleidingen georganiseerd en betaalde rondleidingen op aanvraag aangeboden. Aan elke tentoonstelling wordt een Zondagsschool gekoppeld, waarbij een gast uit een ander vakgebied een kunstwerk uit de tentoonstelling selecteert en samen met het publiek analyseert.

In 2013 heeft de Appel arts centre in het kader van de lichtsculptuur van Allard van Hoorn en de tentoonstelling *Artificial Amsterdam* activiteiten ontwikkeld die specifiek op jongere doelgroepen (zowel primair als voortgezet onderwijs) waren gericht. Ook zijn de reguliere rondleiding dit jaar uitgebreid met speciale rondleidingen en programma’s voor families met kinderen.

In samenwerking met externe partners organiseert de Appel arts centre projecten die volwassenen nieuwe inzichten bieden van de hedendaagse kunst. Kunst Nu is een instapcursus hedendaagse kunst (zie volgende pagina), gericht op de eigen primaire doelgroepen van de Appel arts centre, samen met Witte de With Center for Contemporary Art. Geïnspireerd op de succesvolle

lezingenreeksen *The Old Brand New* en *Facing Forward*, organiseerde de Appel arts centre in nauwe samenwerking met het Stedelijk Museum en de Universiteit van Amsterdam de reeks stedelijkforum, met lezingen van internationale sprekers in het Stedelijk Museum op iedere eerste zondag van de maand.

Verder biedt de Appel arts centre een uitgebreid kennisprogramma aan kunstprofessionals om hun vakkennis verder te ontwikkelen. Dit programma omvat theoretische publicaties, expertmeetings en sinds 1994 een studieprogramma voor curatoren (Curatorial Programme). Sinds 2012 biedt de Appel arts centre eveneens het unieke Gallerist Programme aan, dat aspirant galeriehouders in een intensief trainingstraject voorbereidt op de beroepspraktijk, wat dit jaar uitmondde in een eindproject op de Liste Art Fair Basel.

20 januari

Allard van Hoorn - Skies over Snaefell event

www.deappel.nl/exhibitions/e/824/

Speciaal voor de lichtinstallatie *Skies over Snaefell* in de centrale hal van de Appel arts centre heeft Allard van Hoorn voor kinderen een interactieve tekentafel ontwikkeld, die feestelijk in gebruik werd genomen. Kinderen konden hierop zelf een legende creëren door luchten, natuurverschijnselen (ijskappen, aardbeving etc.) en legendarische en mythologische figuren samen te voegen. Het resultaat kon je via e-mail delen. De allerkleinsten konden ook zelf legendarische figuren knippen en plakken, wat resulteerde in een levendige do-it-yourself middag in de Appel.

28 maart, 4, 11, 18, 25 april, 16 mei

Kunst Nu

www.deappel.nl/exhibitions/e/828/m/

Hedendaagse kunst wordt dikwijls gezien als een vorm van hogere wiskunde of een complexe puzzel waarbij je je hersenen moet laten kraken tot je de 'oplossing' hebt gevonden. Vaak wordt gedacht dat je alleen op basis van gespecialiseerde kennis toegang kunt krijgen tot kunst die nu wordt gemaakt of dat je het eerst moet 'begrijpen' voordat je het kunt waarderen. De Appel arts centre en Witte de With Center for Contemporary Art boden in twee reeksen in het voor- en najaar van 2013 een 6-delige spoedcursus hedendaagse kunst aan, die uitging van het tegendeel: genieten van hedendaagse kunst is voor iedereen weggelegd. Goede en heldere achtergrondinformatie draagt echter zeker bij tot de beleving en waardering van kunst in al haar verschillende facetten. Beide reeksen (kosten € 250) waren geheel volgeboekt.

16 september - 4 oktober

Educatieprogramma Artificial Amsterdam

www.deappel.nl/exhibitions/e/865/m/

In september 2013 was de kick-off van het ART-ViSiT project. De Oude Kerk en de Appel arts centre sloegen vanaf dit jaar de handen ineen om een gezamenlijk educatief aanbod te creëren. Dit project is financieel mogelijk gemaakt door het VSB Fonds. De instellingen koesteren beide de wens om door middel van speciaal ontwikkelde educatieve programma's specifieke doelgroepen te bereiken. Door samen te werken vergroten wij kennis, middelen en slagkracht. Het bereiken van een breed en divers publiek is voor allebei de instellingen een kernwaarde: we willen een breed publiek op een inspirerende wijze in aanraking brengen met hedendaagse kunst.

Tijdens de tentoonstelling *Artificial Amsterdam* werd als onderdeel ART-ViSiT een educatief programma ten behoeve van Amsterdamse middelbare scholieren georganiseerd. De insteek was om de leerlingen de stad met andere ogen te laten aanschouwen en te laten interveniëren in de stedelijke omgeving.

Interactieve tours door de tentoonstelling werden afgesloten met een eigen (tijdelijke) interventie van de leerlingen in de publieke ruimte. Geïnspireerd door een van de werken in de tentoonstelling werden op trottoirs voor de deur en langs de kade aan de overkant van de Appel arts centre eigen interventies in de stad gecreëerd, net als kunstenaars hadden gedaan in werken op de tentoonstelling.

Aan het programma namen leerlingen van het Spinozalyceum Amsterdam (mavo, havo & vwo) en het Montessori Lyceum Amsterdam (havo & vwo) deel. Na het *Artificial Amsterdam* educatieprogramma zijn er vervolgbezoeken geweest van klassen van het Spinozalyceum Amsterdam.

21 september

Appel Burendag

www.deappel.nl/exhibitions/e/870/m/

Tijdens de burendag op 21 september werden voor buurmannen en buurvrouwen eveneens educatieve activiteiten georganiseerd. Dit programma was gericht op volwassenen en op kinderen. Tijdens interactieve tours kregen deelnemers naast informatie over de tentoonstellingen ook diverse opdrachten. Daarnaast konden bezoekers zelf actief aan de slag in een workshop geïnspireerd op het werk van Jan Rothuizen, waarbij het zojuist gebrachte bezoek aan de tentoonstelling het uitgangspunt vormde. Voor zowel kinderen als volwassenen vormde dit een uitdagende, maar vooral laagdrempelige manier om met hedendaagse kunst en de Appel arts centre vertrouwd te raken.

Rondleidingen

Jeanette (moeder met drie kinderen): “Zonder die vermelding in de Kinderplattegrond van Amsterdam was ik hier nooit gekomen. We zoeken regelmatig leuke activiteiten op om samen met de kinderen te ondernemen en deze was onverwacht zeer geslaagd.”

20 januari, 29 september, 27 oktober, 24

november, 29 december

Familierondleidingen

www.deappel.nl/exhibitions/e/868/m/

In 2013 werd een start gemaakt met het organiseren van familiezondagen. Families werden één keer per maand op de zondagmiddag (1,5 uur) welkom geheten in de Appel arts centre. Het waren middagen waaraan het concept van intergenerationeel leren ten grondslag lag en waarbij alle activiteiten geschikt waren voor jonge en oude deelnemers. Van iedereen werd een actieve, participerende houding verwacht. Onder begeleiding van een museumdocent keek het hele gezin naar de tentoongestelde werken en maakte gezamenlijk kleine opdrachten. Het organiseren van deze middagen gericht op families betekende voor de Appel arts centre het binnenhalen van een compleet nieuwe doelgroep.

5 februari

Artifex

www.deappel.nl/exhibitions/e/823/m/

Het Cultureel Organisatiebureau Artifex, dat culturele arrangementen aanbiedt, was te gast in de Appel arts centre voor een exclusieve introductie op het instituut door directeur Ann Demeester en een rondleiding door de tentoonstellingen van Zarina Bhimji en Dirk Braeckman.

17 maart
**Rondleidingen door Jasper Krabbé en
 zondagsschool**
www.deappel.nl/exhibitions/e/832/m/

Naast beeldend kunstenaar is Jasper Krabbé kunstcolumnist voor *Het Parool* en bespreekt hij hedendaagse kunsttentoonstellingen op de Nederlandse televisie voor Opium Night Live. Krabbé gaf een speciale rondleiding door de tentoonstellingen van *Zarina Bhimji* en *Dirk Braeckman*, waarin hij zijn persoonlijke blik op hun werk uiteenzette.

12 april, 18 oktober
Opbouw rondleidingen
www.deappel.nl/exhibitions/e/840/
www.deappel.nl/exhibitions/e/880/m/

In de periode tussen tentoonstellingen is de Appel arts centre doorgaans gesloten en wordt er druk gewerkt aan de opbouw en inrichting van een nieuwe tentoonstelling. Om bezoekers een kijkje achter de schermen te geven van de werking van het instituut, organiseerde de Appel arts centre speciale opbouw rondleidingen. Omringd door stellingen, spijkers en gipsplaten, konden bezoekers met de rondleider een tentoonstelling in wording ontdekken.

21, 28 april, 12, 26 mei en 2, 9 juni
**Museumkaart rondleidingen Bourgeois
 Leftovers**
www.deappel.nl/exhibitions/e/839/m/

Speciaal voor Museumkaarthouders bood de Appel arts centre een serie gratis rondleidingen aan door de tentoonstelling *Bourgeois Leftovers*. Er werd ingegaan op vragen als: Hoe komt de selectie van musea tot stand en - misschien wel net zo interessant - wat blijft er over? Kan gedateerde kunst een actueel verhaal vertellen?

5 mei, 2 juni
Rondleiding Bourgeois Leftovers
www.deappel.nl/exhibitions/e/856/m/

Tijdens *Bourgeois Leftovers* werden naast Museumkaart rondleidingen ook gewone rondleidingen georganiseerd door een rondleider, met extra uitleg van een van de curatoren.

28 november, 7 december
Rondleiding Mirjam van Belzen
www.deappel.nl/exhibitions/e/885/m/

Kunsthistorica Mirjam van Belzen nam bezoekers mee naar de Appel arts centre, waar ze de tentoongestelde werken van de vier finalisten van de Prix de Rome 2013 voorzag van een bredere context.

Zondagsschool

17 maart
**Zondagsschool Zarina Bhimji en Dirk
 Braeckman: Ann Demeester**
www.deappel.nl/exhibitions/e/832/m/

Enige weken voor het einde van de tentoonstelling van Zarina Bhimji en Dirk Braeckman besprak directeur Ann Demeester, ter gelegenheid van de Zondagsschool, Bhimji's film *Yellow Patch*, een 35mm film die geheel is geschoten in India en geïnspireerd is op handels- en immigratieroutes over de Indische Oceaan.

8 september
**Zondagschool Artificial Amsterdam: Afaina de
 Jong & Michiel van Iersel**
www.deappel.nl/exhibitions/e/872/m/

Tijdens de Zondagsschool ter gelegenheid van *Artificial Amsterdam* spraken Afaina de Jong en Michiel van Iersel op basis van hun expertise over één werk uit de tentoonstelling. De Jong is architect en houdt zich bezig met stedelijke ontwikkeling en Van Iersel is curator, onderzoeker en actief op het snijvlak van de kunsten, erfgoed, stedelijke ontwikkeling en technologie.

6 oktober
**Zondagschool Fantasio: Jan Rothuizen en
 Pepijn Reeser**
www.deappel.nl/exhibitions/e/871/m/

Jan Rothuizen heeft voor zijn wandvullende tekening *Fantasio* die hij maakte ter gelegenheid van *Artificial Amsterdam* in de centrale hal van het gebouw – samen met historicus Pepijn Reeser – veel ooggetuigen gesproken en archieven doorgespit. De kunstenaar en de historicus gingen tijdens de Zondagsschool in op het ontstaansproces van de tekening.

13 oktober

Zondagsschool Artificial Amsterdam: **Barbara Visser**

www.deappel.nl/exhibitions/e/877/

Tijdens de Zondagsschool vertelde Barbara Visser over het zoek-, en maakproces van het werk *Moving Rooms, Baroque Ceiling (Copy), Amsterdam Museum Depot* (2013), dat zij speciaal voor de tentoonstelling *Artificial Amsterdam* gemaakt had. Paul Spies, directeur van het Amsterdam Museum, belichtte het werk vanuit het perspectief van zijn museum.

1 december

Zondagsschool Prix de Rome:
Prof. em. Thomas A.P. van Leeuwen

www.deappel.nl/exhibitions/e/883/m/

Op basis van *Prison Work* (2013), het werk waar Falke Pisano de Prix de Rome 2013 mee won, ging Thomas van Leeuwen aan de hand van foto- en videomateriaal nader in op de architectuur van het gevangeniswezen, de psychiatrische instelling en het ziekenhuis. Prof. em. Thomas A.P. van Leeuwen was jarenlang hoogleraar architectuurgeschiedenis, cultuurgeschiedenis en kunstkritiek aan de Universiteit Leiden en eveneens verbonden aan het Berlage Instituut in Rotterdam.

Lezingen & debatten

3 februari

stedelijk|forum: **Douglas Crimp**
Stedelijk Museum, Museumplein 10,
Amsterdam

www.deappel.nl/exhibitions/e/831/m/

Het Stedelijk Museum organiseerde in nauwe samenwerking met de Appel arts centre en de Universiteit van Amsterdam een bijzondere middag met de gerenommeerde kunsthistoricus en curator Douglas Crimp, in het kader van de reeks stedelijk|forum (lezingen in het Stedelijk Museum op iedere eerste zondag van de maand). Crimps zeer persoonlijke lezing had als titel *Art News Parties* en ging over New York in de jaren zeventig, naar aanleiding van een hoofdstuk uit de autobiografie waar hij op dit moment aan werkt.

6 februari

Foam meets **Dirk Braeckman**
Foam, Keizersgracht 609, Amsterdam

www.deappel.nl/exhibitions/e/816/m/

Ter gelegenheid van de tentoonstelling van Dirck Braeckman organiseerden de Appel arts centre en Foam een exclusieve avond met deze Belgische fotograaf. Edwin Becker (conservator Van Gogh Museum) sprak over het werk van Braeckman vanuit een schilderkunstig perspectief, terwijl Marc Feustel (curator/schrijver) een fotografische benadering had. Een *artist talk* met Dirk Braeckman vond plaats onder leiding van Marcel Feil en in aanwezigheid van de andere gasten.

17 maart

stedelijk|forum: **Chris Kraus**
Stedelijk Museum, Museumplein 10,
Amsterdam

www.deappel.nl/exhibitions/e/837/m/

Voor deze editie van de stedelijk|forum-middag was de schrijver, filmmaker en criticus Chris Kraus uitgenodigd. Kraus – bekend van boeken als *Where Art Belongs* (2011), *Aliens and Anorexia* (2000) en *I Love Dick* (1997) – presenteerde en las voor uit haar nieuwste boek, *Summer of Hate* (2012), een roman over discriminatie en het falende Amerikaanse rechtsstelsel.

7 april

stedelijk|forum: **Lucy Lippard**
Stedelijk Museum, Museumplein 10,
Amsterdam

www.deappel.nl/exhibitions/e/842/m/

In het kader van stedelijk|forum in april verzorgde de schrijver en curator Lucy R. Lippard de lezing *Three Escape Attempts*; een semi-autobiografisch verslag van drie pogingen te 'ontsnappen' aan de commerciële kunstwereld middels conceptuele, feministische en activistische kunst. Na de lezing was er een openbare discussie, gemodereerd door Hendrik Folkerts (Curator Public Program, Stedelijk Museum).

Kunstenares Barbara Visser liet op de tentoonstelling *Bourgeois Leftovers* het werk *17 Left Out Leftovers (Bourgeois)* zien, een installatie/muurschildering over

- 4 mei
Barbara Visser in gesprek met de curatoren van *Bourgeois Leftovers*
www.deappel.nl/exhibitions/e/846/m/
- de macht van de curator om een bepaald kunstwerk belangrijk of overbodig te maken. Visser was zowel tutor van het Curatorial Programme als deelnemende kunstenaar in de tentoonstelling, waarmee ze een unieke positie in relatie tot de tentoonstelling en het productieproces innam. Ze ging op 4 mei in gesprek met de zes curatoren van de tentoonstelling.
- 5 mei
stedelijk|forum: Geeta Kapur
Stedelijk Museum, Museumplein 10, Amsterdam
www.deappel.nl/exhibitions/e/855/m/
- Op 5 mei was de Indiase kunsthistoricus, curator en criticus Geeta Kapur te gast in het Stedelijk Museum, ter gelegenheid van stedelijk|forum. Kapur is een expert op het gebied van de hedendaagse kunst en theorie. Tijdens deze middag hield ze de lezing *Ends and Means: Critical Inscriptions in Contemporary Art*, die was gebaseerd op haar nieuwe boek dat binnenkort onder diezelfde titel zal verschijnen.
- 23 april
E*Cinema: Cinematic Leftovers
Eye Film Instituut, IJpromenade 1, Amsterdam
www.deappel.nl/exhibitions/e/845/m/
- In het kader van *Bourgeois Leftovers* en in samenwerking met de E*Cinema Academy bij het EYE Film Instituut presenteerde de Appel Curatorial Programme een filmavond waar de term 'leftovers' werd verkend in archiefmateriaal, found footage en door verouderde technologieën te onderzoeken en alternatieve perspectieven te verkennen. Te zien waren drie filmische experimenten van kunstenaar Daragh Reeves, fragmenten uit de collectie van amateurbeelden van filmrestaurateur en archivaris Guy Edmonds en een presentatie van het onderzoek van Elif Rongen-Kaynakci, stomme-film specialist bij EYE. Georganiseerd in samenwerking met het EYE Film Instituut.
- 24 mei
Is This a Good Painting? Leesgroep #1
www.deappel.nl/exhibitions/e/853/m/
- On the New* van Boris Groys was een van de eerste teksten die zijn bestudeerd in relatie tot een groep historische schilderijen in het Van Abbemuseum die waren tentoongesteld tijdens *Bourgeois Leftovers*. Zittend rond een schilderij werd het boek van Groys opnieuw gelezen en gediscussieerd over de interne logica van de museumcollectie en het onderscheid tussen oud en nieuw. Georganiseerd in samenwerking met het Stedelijk Museum.
- 7 juni
Is This a Good Painting? Leesgroep #2
www.deappel.nl/exhibitions/e/851/m/
- De tweede leesgroep rondom *Bourgeois Leftovers* was gebaseerd op ideeën van Susan Sontag en Donald Barthelme om kunstwerken op een subjectieve en sensuele manier te benaderen. Een groep schrijvers en kunstenaars, geselecteerd vanwege hun interesse in tekst, zette hun relatie tot een gekozen werk uiteen en deelnemers werden uitgedaagd op een persoonlijke en intuïtieve wijze op een historisch kunstobject te reageren. Met speciale genodigden Olivia Dunbar, Moosje Goosen, Tamara Kuselman en Arnisa Zeqo.
- 26 mei
Tot elkaar veroordeeld? – Friendly Enemies in de kunst
Arti & Amicitiae, Rokin 112, Amsterdam
www.deappel.nl/exhibitions/e/841/m/
- Als onderdeel van de manifestatie *My Friend, My Enemy, My Society* over de betekenis van vriendschap (18 april t/m 22 juni), organiseerde de Appel arts centre een avond over artistieke vriendschappen. Bewondering en kritiek, betrokkenheid en scherpe analyse van elkaars werk lijken vaste bestanddelen van de persoonlijke relaties tussen kunstenaars en curatoren. Welke spanningen en uitdagingen hiermee gepaard gaan verkenden de organisatoren met het aanwezige publiek tijdens een diner met debat in Nederlands oudste kunstenaarsassociëteit, Arti & Amicitiae, de 'thuishaven' van dit soort informele relaties.

29 juni

Q&A Artificial Amsterdamwww.deappel.nl/exhibitions/e/861/m/

De curatoren van de tentoonstelling *Artificial Amsterdam*, Gerardo Mosquera en Rieke Vos, spraken met de deelnemende kunstenaars Fernando Sánchez Castillo en Barbara Visser over Amsterdam als kunststad en inspiratiebron. Hoe is het om in Amsterdam werkzaam te zijn? En hoe is het klimaat in de hoofdstad de afgelopen jaren veranderd? Het gesprek werd geleid door Tracy Metz, architectuurcriticus en journalist voor o.a. *NRC Handelsblad* en *De Groene Amsterdammer*.

22 september

Lezing Uta Grosenickwww.deappel.nl/exhibitions/e/869/m/

Uitgever en curator Uta Grosenick gaf een openbare lezing in de Appel arts centre met de titel *International Art Galleries: From 'Living Room' to 'White Cube,' from 'White Cube' to 'Art Adventure'*. De lezing gaf een overzicht van de pioniers onder de kunsthandelaars en de ontwikkeling van de internationale kunstwereld en kunstmarkt in de afgelopen zeventig jaren tot aan heden.

30 oktober

Q&A Prix de Romewww.deappel.nl/exhibitions/e/887/m/

De vier genomineerde kunstenaars voor de Prix de Rome 2013 – Christian Friedrich, Falke Pisano, Remco Torenbosch en Ola Vasiljeva – vertelden over hun werk aan de hand van beeld- en geluidsmateriaal dat inzicht bood in hun kunstenaarschap. Het gesprek werd gemodereerd door Hendrik Folkerts, Curator Public Program bij het Stedelijk Museum.

Boekpresentaties & events

16 januari

Boekpresentatie F.R. DAVIDwww.deappel.nl/exhibitions/e/825/

F.R. DAVID is de Engelstalige periodiek van de Appel arts centre, onder redactie van Will Holder, dat zich richt op de 'status' van schrijven in de hedendaagse kunstpraktijk. Op 16 januari presenteerde Holder de nieuwe editie getiteld ... *for single mothers*. Hierin staat een heterosexuele man centraal die de vrijheid neemt enkele zienswijzen op menselijkheid te presenteren, die doorgaans worden gebezigd door vrouwen en homoseksuelen.

23 januari

Boekpresentatie Witnessing You, on Trust and Truth in a Networked Worldwww.deappel.nl/exhibitions/e/826/m/

Druk bezocht was de boekpresentatie van onderzoeker Caroline Nevejan, die zich bezighoudt met de invloed van technologie op de samenleving. Hoe geven we media en netwerken een plaats en betekenis in ons leven? Samen met 13 kunstenaars onderzocht Nevejan hoe het heden de toekomst beïnvloedt. Tijdens de presentatie bevroeg Ann Demeester kunstenaars over hun bijdrage en ervaringen en hoe deelname aan dit onderzoek het eigen werk heeft beïnvloed. Professor Kitty Zijlmans (Universiteit Leiden, Centre for the Arts in Society) positioneerde het onderzoek van de kunstenaars in een internationale context.

23 maart

24H Amsterdam Oostwww.deappel.nl/exhibitions/e/834/m/

24H Amsterdam was een nieuw event waarbij bezoekers 24 uur lang een deel van Amsterdam konden (her)ontdekken. Na de pilot in Amsterdam centrum, was de tweede editie gericht op Amsterdam Oost. De Appel arts centre organiseerde ter gelegenheid van dit bijzondere etmaal een aantal activiteiten. Op zaterdag 23 maart konden bezoekers bij het invallen van de avond deelnemen aan twee "schemerrondleidingen" in de tentoonstellingen van Dirk Braeckman en Zarina

16 en 17 maart

De Appel book salewww.deappel.nl/exhibitions/e/835/m/

Bhimji door Jasper Krabbé en Ann Demeester. MOES, eet- en drinklokaal in het souterrain, presenteerde een *BLACK and WHITE night* met live muziek van pianist Cesar Latorre en een *Casablanca* filmvertoning in de Chambre Séparée door Play it again Sam.

De Appel arts centre geeft sinds 1990 publicaties uit op het gebied van hedendaagse kunst. Daarnaast houdt de Appel sinds 1975 een research- en referentiebibliotheek bij. Deze collectie telt circa 10.000 titels op het gebied van hedendaagse kunst van instituten wereldwijd. Die collectie wordt voortdurend aangevuld en kritisch herzien. Met kortingen tot 50% organiseerde de Appel arts centre een tweedaagse boekenuitverkoop in MOES, waarbij ook dubbele boeken uit onze bibliotheekcollectie zijn verkocht. Speciaal voor de Appel Club leden was er een extra korting van 25%.

23 maart

**Boekpresentatie The Shadowfiles, On
Curatorial Education
Stedelijk Museum, Museumplein 10,
Amsterdam**

www.deappel.nl/exhibitions/e/833/m/

De Appel arts centre en het Stedelijk Museum presenteerden een nieuwe publicatie in de reeks *The Shadowfiles*, getiteld *Curatorial Education*. Het boek gaat over het Curatorial Programme in relatie tot andere onderwijsprogramma's voor curatoren wereldwijd, en op de algemene discussie die is losgebarsten rondom dit thema. Na een introductie door Ann Demeester (de Appel arts centre) gaf Kate Fowle (directeur Independent Curators International (ICI) in New York) haar visie op onderwijs en pedagogiek gericht op het curatorschap. Een discussiepanel met Magali Arriola (Jumex Collection Mexico), Annie Fletcher (Van Abbemuseum, Eindhoven, alumnus Curatorial Programme), Christina Li (freelance curator, alumnus Curatorial Programme) en Ruth Noack (Royal College of Art, Londen), werd gemoderd door Hendrik Folkerts (Stedelijk Museum, Amsterdam).

23 mei

Kunstlicht presenteert De publieke marktwww.deappel.nl/exhibitions/e/857/m/

Het wetenschappelijk tijdschrift *Kunstlicht* presenteerde in de Appel arts centre de publicatie *De publieke markt*, een boek over het culturele landschap na de overheidsbezuinigingen. Verschillende Nederlandse en internationale academici gingen in op de hedendaagse en historische achtergronden van de huidige situatie, waarin er een grotere afhankelijkheid is van particuliere partijen, die noopt tot een 'marktmentaliteit'. Met presentaties van Pascal Gielen en Olav Velthuis, en een performance van Chloé Dierckx.

12 juni

Boekpresentatie Art at Largewww.deappel.nl/exhibitions/e/854/m/

Art at Large, Through Performance and Installation Art (ArtEZ Press, 2013) van Marga van Mechelen, die eerder een geschiedenis van de Appel publiceerde, bestaat uit acht wetenschappelijke artikelen en essayistische beschouwingen over performance en installatiekunst, van de jaren zeventig tot heden. Van Mechelen sprak over de transformaties van de teksten en grafisch ontwerper Ilke Gers lichtte de bijzondere vormgeving toe: het boek is geheel handgeschreven.

29 augustus

**Amsterdamprijs 2013
Paradiso, Weteringschans 6-8, Amsterdam**

www.deappel.nl/exhibitions/e/867/m/

De Amsterdamprijs is de belangrijkste kunstprijs van de hoofdstad en vierde dit jaar het 10-jarig bestaan. De prijs van €35.000 wordt jaarlijks door het Amsterdams Fonds voor de Kunst toegekend aan drie kunstenaars of instellingen die een bijzondere en stimulerende bijdrage leveren aan de kunst in Amsterdam. Op donderdag 29 augustus werd tijdens een feestelijke bijeenkomst in Paradiso de Appel arts centre tot winnaar verkozen van de Amsterdamprijs

31 augustus — 1 september

Uitmarkt 2013www.deappel.nl/exhibitions/e/866/m/

11 september

Boekpresentatie Bourgeois Leftovers, The**Reader****San Serriffe art book shop,****Sint Annenstraat 30, Amsterdam**www.deappel.nl/exhibitions/e/874/m/

2013, in de categorie Culturele prestatie: “Ann Demeester en de Appel verdienen deze prijs vanwege de continu moedige, kwalitatief sterke en trendsettende exposities. *Cutting edge* is bij Ann Demeester in goede handen. Zij is bovendien sterk aanwezig in het nationale en internationale debat over beeldende kunst. De opening van het nieuwe gebouw van de Appel heeft dit verder onderstreept.”

De culturele instellingen uit de Plantagebuurt in Amsterdam hadden hun krachten gebundeld en stonden dit jaar gezamenlijk op de 36ste Uitmarkt van Amsterdam. De Appel arts centre organiseerde diverse workshops, en vertelde meer over haar programmering voor het komende seizoen.

Naar aanleiding van de tentoonstelling *Bourgeois Leftovers* publiceerden de curatoren van het de Appel Curatorial Programme een reader waarin de werken uit de tentoonstelling en de vragen die deze opwierpen worden weergegeven door middel van conversaties over die werken, essays en interviews.

Met teksten en interviews door:

Ayreen Anastas, Karima Boudou, Ruth Buchanan, Jota Castro, Kari Cwynar, Dina Danish, Lydia Davis, Judith Deschamps, Marlene Dumas, Olivia Dunbar, Charles Esche, Chris Evans, Rene Gabri, Moosje M. Goosen, Will Holder, Angela Jerardi, Jugedamos, Srajana Kaikini, Alison Knowles, Tamara Kuselman, Matthieu Laurette, Gabriel Lester, Sven Lütticken, Gerardo Mosquera, Florencia Portocarrero, Mehdi Qotbi, Daragh Reeves, Alexandra Stock, Barbara Visser, Arnisa Zeqo, en Timmy van Zoelen.

Ontwerp:

Bart de Baets.

4 oktober

Boekpresentatie Institutional Attitudes**de Buren, Leopoldstraat 6, Brussel**www.deappel.nl/exhibitions/e/875/m/

Naar aanleiding van het gelijknamige boek *Institutional Attitudes* onder redactie van Pascal Gielen, maakten verschillende sprekers van diverse origine een balans op van de rol, betekenis en positie van het kunstinstituut. Klassieke kunstinstituten, zoals musea, opera of repertoiretheater, speelden een belangrijke rol in het bepalen en laten wortelen van een canon voor een nationale cultuur. Kunnen ze deze ‘verticale’ of verdiepende rol nog wel spelen in een mondiale context, in een netwerkwereld die almaar vlakker ofwel ‘horizontaler’ wordt?

Met lezingen door:

Bart De Baere (M HKA), Gerald Raunig (eipcp - European Institute for Progressive Cultural Policies, Wenen) en Stefaan De Clerck (politicus voor CD&V). Debat met Chris Dercon (Tate Modern, Londen), Mieke Van Hecke (Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs) en Aviel Cahn (Vlaamse Opera). Moderator was Ward Daenen (De Morgen).

2 november

Museumnachtwww.deappel.nl/exhibitions/e/876/

Op zaterdag 2 november vond de jaarlijkse Amsterdamse Museumnacht plaats. Bij de Appel arts centre draaide het om de Prix de Rome 2013. Met een rondleiding-de-luxe onder leiding van 'ARTMEN' Jasper Krabbe. Bezoekers konden ook zelf een winnaar kiezen. Anne van de Wetering verzorgde een lichtvoetige, toegankelijke pop-up performance over de functie van (moderne) kunst in de hedendaagse samenleving. Plotseling opdoemende gidsen vertelden meer over de Prix de Rome-kunstenaars en de Appel arts centre en in de video *How to explain it to my parents* probeerden kunstenaars Arno Coenen, Bart Julius Peters en Martin de Waal hun ouders uit te leggen waar hun werk over gaat. Dit alles onder het genot van Italiaanse cocktails in de foyer van de Appel.

5 november

Uitreiking Prix de Rome 2013www.deappel.nl/exhibitions/e/830/m/

Beeldend kunstenaar Falke Pisano ontving op 5 november 2013 de Prix de Rome Beeldende Kunst 2013 uit handen van minister Jet Bussemaker, in aanwezigheid van Koningin Máxima. Pisano won de onderscheiding met haar nieuwe werk *Prison Work*. De jury schrijft: "Ook al zoekt Pisano de afstand in tijd, met onderwerpen uit het verleden, het werk blijft dwingend en van deze tijd." Pisano verraste de jury met een voor haar doen zeer politieke installatie, waarin ze reflecteert op 'het lichaam in crisis' aan de hand van een pakkende historische analyse van de gevolgen van de privatisering van het gevangeniswezen.

1 december

**Archeology of the future: publieke
paneldiscussie over talentontwikkeling**www.deappel.nl/exhibitions/e/884/m/

Als onderdeel van het Amsterdam Art Weekend, een initiatief van Capital A (een in Amsterdam gesitueerde non-profit organisatie die de hoofdstedelijke hedendaagse kunstscene promoot in samenwerking met galleries, musea en kunstresidenties), organiseerde de Appel arts centre een debat over de toekomst van postacademische instellingen in Nederland. Wat zijn hun modellen voor de toekomst? Gemodereerd door Ann Demeester & Hendrik Folkerts.

Met:

Jurgen Bey (Directeur Sandberg Instituut, Amsterdam), Lex ter Braak (Directeur Jan van Eyck Academie, Maastricht), Liesbeth Bik (Beeldend kunstenaar, Programmadirecteur School of Missing Studies), Martijntje Hallmann (Hoofd Recidencies Rijksakademie van beeldende kunsten, Amsterdam), Lucas Lenglet (Beeldend kunstenaar), Dominic van den Boogerd (Directeur De Ateliers, Amsterdam), Jacques Monasch (Tweede Kamerlid PvdA), Birgit Donker (Directeur Mondriaan Fonds).

15 december

Lezing Frank Reijnderswww.deappel.nl/exhibitions/e/895/m/

Op initiatief van *Kunstbeeld* gaf kunsthistoricus dr. Frank Reijnders een lezing over zijn nieuwe boek *Meesterwerken Meesterzetten*. Reijnders probeerde een antwoord te geven op de moeilijke vraag wat een meesterwerk is.

12 december

Presentatie F.R. DAVID**San Serriffe art book shop,****Sint Annenstraat 30, Amsterdam**www.deappel.nl/exhibitions/e/896/m/

Een nieuwe editie van F.R. DAVID, *All Distinctions are Mind, by Mind, of Mind*, werd officieel gelanceerd in de kunstboekwinkel San Serriffe en in aanwezigheid van de Will Holder, redacteur en vormgever van de publicatie.

Fundraising events

17 mei

How to Behave, How to Amuse

www.deappel.nl/exhibitions/e/848/m/

Naast een succesvolle crowdfunding campagne via de website www.voordekunst.nl, organiseerde het Curatorial Programme in het kader van *Bourgeois Leftovers* een fundraising event, een bijzondere avond met een vermakelijke mix van performances, gehost door kunstenaar Gabriel Lester. Kunstenaars, curatoren en andere flâneurs hadden verschillende vormen van verheffend amusement voorbereid, die bijdroegen aan de verbetering van 'burgerlijke' waarden en de gedragscodes verfijnden. Tegen betaling kregen bezoekers tips en hints teneinde verschillende sociale verplichtingen tijdens bijvoorbeeld een formeel diner, een tentoonstellingsvernissage of een cocktail party, gracieus tot een goed einde te brengen. De opbrengst van de avond kwam geheel ten goede aan de tentoonstelling.

Aanbieders:

Mark Jansen, Ana Navas, Daniel Jacoby, Yvonne Grootenboer, Charles Esche, Ann Demeester, Angela Jerardi, Gabriel Lester, Zhana Ivanova, Bart Julius Peters, Eric Giraudet de Boudemange, Vivian Zihlerl, Roderick Hietbrink, David Bernstein en Jurgis Paškevičius

10 oktober

Benefietavond de Appel arts centre en Witte de With Center for Contemporary Art Sea Palace, Oosterdokskade 8, Amsterdam

www.deappel.nl/exhibitions/e/881/m/

Witte de With Center for Contemporary Art en de Appel arts centre organiseerden voor de tweede keer een succesvolle benefietavond, een in de Nederlandse kunstcontext unieke samenwerking. Het programma bestond uit een benefietveiling van objecten, experiences en voor het eerst ook bruiklenen die door verschillende kunstenaars belangeloos ter beschikking zijn gesteld. De veiling stond onder leiding van Jop Ubbens, directeur van veilinghuis Christie's Amsterdam. Verder was er een gesprek tussen de Belgische kunstenaar Luc Tuymans en Lex ter Braak, een bijzondere video- en dansperformance van Alexandra Bachzetsis en een exclusieve vj-performance van Gerald van der Kaap en Wendelien van Oldenborgh. Er waren 180 gasten aanwezig en de opbrengst wordt ingezet ten behoeve van de toekomstplannen van beide instellingen.

De geveilde werken werden genereus gedoneerd en ter beschikking gesteld door kunstenaars Alexandra Bachzetsis, Philip Akkerman, Amie Dicke, Michaël Borremans, Filip Gilissen, Bauke Knottnerus & Claartje Lindhout, Ger van Elk, Jeroen Henneman, Barbara Visser, Erik van Lieshout, Maider López, Puck Verkade, Valérie Mannaerts, Vincent Mentzel, Saskia Noor van Imhoff, Berend Strik, Christodoulos Panayiotou, Jennifer Wen Ma, Susanne Kriemann, Luc Tuymans. De veiling eindigde met een spontane gift van Gerald van der Kaap die ter plekke zijn speciaal voor de avond gemaakte video ter verkoop aanbood.

Curatorial Programme

Het professionaliseringsprogramma voor tentoonstellingsmakers bestond in de studielichting 2012/2013 uit een zestal studenten, afkomstig uit Frankrijk/Marokko, Canada, de Verenigde Staten, India, Peru en Zwitserland. Hun studietraject werd afgesloten met het project *Bourgeois Leftovers*, een tentoonstelling waarin een groep twintigste-eeuwse Nederlandse schilderijen uit de verzameling van het Van Abbemuseum – de zogenaamde ‘leftovers’ die geen onderdeel meer uitmaken van de vaste collectiepresentatie – werden gecombineerd met bijdragen van hedendaagse kunstenaars.

Het Curatorial Programme haalde een deel van deze ‘verstoten’ collectie naar de Appel arts centre en vroeg 19 hedendaagse kunstenaars nieuwe betekenissen en verhalen te produceren rond deze historische schilderijen. Op deze wijze functioneerden de schilderijen als autonome objecten (het waren opmerkelijke bruiklenen in de Appel arts centre!), maar waren ook aanleiding om actuele vragen te stellen over de artistieke, financiële en historische waarde en betekenis van beeldende kunst.

De lichting van het Curatorial Programme 2013/2014 ving aan in de nazomer van 2013 en consolideert haar studie in het voorjaar van 2014. Zij zijn gestart met een serie intensieve studiereizen, onder meer naar Turkije, Rusland en Indonesië. De deelnemers zijn afkomstig uit Ierland, Italië, Palestina, Polen, Slowakije en Argentinië.

Research Programme

Hoewel het Curatorial Programme van de Appel arts centre 20 jaar na haar oprichting onverminderd succesvol is, leeft bij de directie en het tutorial team de behoefte aan een regelmatige bevraging van het eigen systeem en wil de Appel er ook telkens voor zorgen dat haar programma nauw aansluit bij de actualiteit.

Om die reden is in 2013 gestart met de voorbereidende fase van een meerjarig project dat zal leiden tot een herijking en doorontwikkeling van het curatorenprogramma van de Appel. In maart vond een eerste expertmeeting plaats waar nader werd ingegaan op de specifieke pedagogische modellen en educatieve strategieën die gebruikt worden in verschillende curatorenopleidingen en andere vormen van postacademisch artistiek onderwijs.

Het meerjarig onderzoeksproject naar het curatorenprogramma van de Appel wordt financieel ondersteund door AMMODO.

Gallerist Programme

Het Gallerist Programme is het eerste en enige praktijkgerichte opleidingstraject voor aspirant-galeriehouders in de wereld. Het is een samenwerking van de Appel arts centre met The Fair Gallery (gb agency, Parijs, Hollybush Gardens, Londen; Jan Mot, Brussel; Raster, Warschau) en een comité van aanbeveling bestaande uit Peter Bläuer (Directeur, Liste Young Art Fair), Richard Flood (Curator at Large, New Museum), Teresa Gleadowe (Curator), Runa Islam (Kunstenaar), Olav Velthuis (Economisch socioloog, UvA) en Zhang Wei (Vitamin Creative Space). Het programma omvat vijf bijeenkomsten van steeds ca. 8 dagen en wordt afgesloten met een presentatie op Liste in Basel, de meest vooraanstaande internationale beurs voor jonge galeriehouders. De deelnemers debutteren zo in hun toekomstige werkveld.

In 2013 is het eerste cursusjaar van het Gallerist Programme afgerond. Na negen maanden met workshops op verschillende locaties wereldwijd, zoals Londen, New York, Brussel, Berlijn, Warschau en Hong Kong, gekoppeld aan prestigieuze kunstbeurzen en evenementen zoals Frieze Art Fair, de Armory Show, the Independent, Berlin Gallery Weekend en Art Basel Hong Kong, brachten de deelnemers aan het Gallerist Programme hun ervaringen in de praktijk tijdens Liste Art Fair Basel 2013. In de loop van de beursweek presenteerden ze in samenspraak met elkaar een dynamische stand met wisselende soloprojecten door kunstenaars die allemaal debuteerden op Liste.

Grondige evaluatie van het eerste leerjaar heeft geleid tot een aantal accentverschuivingen, waarvan de belangrijkste zijn: een intensiever contact tussen deelnemers en de partners van The Fair Gallery en de ontmoetingen worden niet meer enkel rondom kunstbeurzen en evenementen gepland om zo meer rust en concentratie in te bouwen. Tevens is er meer aandacht voor het verstrekken van lees- en werkopdrachten tussen de ontmoetingen door.

Het tweede cursusjaar is in september van start gegaan in Amsterdam. Aan het tweede cursusjaar nemen zes personen deel: Damiano Femfert (1985, Duitsland), Mia Laska (1985, Oostenrijk), Alexander Mayhew (1973, Nederland), Aurelia Nowak (1987, Polen), Diana Rodriguez (1980, Mexico) en Maria Regueros (1975, Bulgarije).

Na negen maanden met workshops op verschillende locaties wereldwijd, zoals Londen, New York, Brussel, Berlijn, Warschau en Hong Kong, gekoppeld aan prestigieuze kunstbeurzen en evenementen zoals Frieze Art Fair, the Armory Show, the Independent, Berlin Gallery Weekend en Art Basel Hong Kong, brachten de deelnemers aan het Gallerist Programme hun ervaringen in de praktijk tijdens Liste Art Fair Basel 2013.

In de loop van de beursweek presenteerden ze in samenspraak met elkaar een dynamische stand met wisselende soloprojecten door kunstenaars die allemaal debuteerden op Liste. Er was een performance project van Rory Pilgrim (1988, GB) over hoop en geloof in samenwerking met Nancy Kreiger (psychoanalyste) en Amira Hafner Al-Jabaji (journalist, columnist). Jeremy Hutchison's (1978, GB) Demand & Supply bevroeg de rollen van de galeriehouder, kunstenaar en verzamelaar in het proces van kunstproductie. Projecten van Katalin Hausel (HU, 1971) en Nicolas Feldmeyer (CH, 1980) onderzochten de noties van ruimte, terwijl grote sculpturale projecten van Matti Isand Blind (DE, 1975) en Wang Yifan (CN, 1978) de ruimte gedurende de laatste dagen van de beurs transformeerden.

Bibliotheek

Sinds 1975 houdt de Appel een research- en referentiebibliotheek en een archief bij. De bibliotheek telt circa 10.000 titels en is evenals het archief sterk verbonden aan de geschiedenis van de Appel, de kunstenaars die er exposeerden en het Curatorial Programme. De kunstcollectie is grotendeels ontstaan door giften van kunstenaars of zijn relictten van kunstenaarsprojecten. De bibliotheek is te bezoeken op dinsdag en woensdag van 14-18 uur. Het archief is op afspraak in te zien.

In 2013 hebben 768 bezoekers de bibliotheek bezocht tijdens de reguliere openingstijden. Ze verbleven er gemiddeld iets langer dan vorig jaar. De bibliothecaris heeft 67 (inter) nationale onderzoekers met een specifieke vraag verder kunnen helpen in hun (literatuur) onderzoek. Naast de geschiedenis van de Appel waren de interessegebieden onder andere: Barbara Bloom, de rol van de curator, performance, Richard Hawkins, het gebruik van tekst in performance, het Curatorial Programme, de tentoonstelling *Crap Shoot* in vergelijking met de tentoonstelling *Peiling 5* in het Stedelijk Museum in Amsterdam en alternatieve fondsenwerving voor culturele instellingen.

De Appel arts centre beheert een bijzondere collectie (theoretische) publicaties rondom het maken van tentoonstellingen en de kunstmarkt, die dit jaar zijn aangevuld met veertig aangekochte publicaties om deze voor Nederland unieke collecties actueel en compleet te houden.

Archief

Verschillende kunstenaars die een rol hebben gespeeld in de geschiedenis van de Appel arts centre hebben foto's uit het archief gebruikt voor publicaties en/of websites, waaronder Peter Zegveld (voor de publicatie *Exploded View*, Uitgeverij Vantilt, 2013, design: Irma Boom) en Katharina Grosse (voor de publicatie *Themenheft Kunst: Farbe*, ERNST KLETT VERLAG GMBH, 2013)

In de Chambre Séparée van restaurant MOES zijn voorafgaand en parallel aan de tentoonstellingen drie archiefpresentaties getoond. Met materiaal uit het archief van de Appel van de eindprojecten van het Curatorial Programme van 1995 tot 2012, de tentoonstelling *Amsterdam Revisited: A'dam & Eve: On sex, tolerance and other dependencies* (2002) en verschillende edities van de Prix de Rome in 2005, 2007 en 2009 in de Appel arts centre.

Bruiklenen

De collectie brieven van James Lee Byars is opgenomen in de tentoonstelling *James Lee Byars 1/2 Autobiography* in het in november geopende Museo Jumex in Mexico-Stad. Deze tentoonstelling en de bruikleen zal in 2014 doorreizen naar MoMA PS1 in New York.

In kunstcentrum Rongwong (Amsterdam) was tijdens de tentoonstelling *And how are you otherwise?* (15 september t/m 3 november 2013) de video *Gossip, Scandal and Good Manners* (1981, Collectie de Appel arts centre) van Ulises Carrión te zien.

Tijdens de 5e Biënnale in Moskou in oktober en november zijn in het project *Dutch Protest Museum* verschillende video's en foto's uit het archief van de Appel getoond.

Overzicht medewerkers en bestuur

Directie

Ann Demeester
Directeur
Renée Jongejan
Zakelijk leider

Gastcuratoren

Gerardo Mosquera
Gastcurator *Artificial*
Amsterdam
Rieke Vos
Assistent curator *Artificial*
Amsterdam
CP studenten 2013/2014
Curatoren *Bourgeois*
Leftovers

Studieprogramma's

Nathalie Hartjes
Coördinator Gallerist
Programma
Moosje Goosen
Coördinator Curatorial
Programme (u.d.
01.02.2013)
Saskia van der Kroef
Coördinator Curatorial
Programme (i.d. 01.09.2013)
Guus van Engelshoven
Coördinator Public
Programme & Research (i.d.
01.02.2013)

Publicaties

Edna van Duyn
Coördinator publicaties (u.d.
01.11.2013)
Marina Fränkel
Coördinator distributie

Office management

Sarah Dekker
(i.d. 01.03.2013)
Lara Hillebrants
(u.d. 01.03.2013)

Bibliotheek & archief

Nell Donkers
Coördinator bibliotheek &
archief
Brigitte Belanger
(vrijwilliger)
Inge Coenraads (vrijwilliger)
Jan van Geem (vrijwilliger)
Camie Karstanje
(vrijwilliger)
Joao van Zelst (vrijwilliger)

Productie

Tony Hofman
Productieleider
Lara Hillebrants
Assistent productieleider
(u.d. 01.03.2013)
Ariane Kamsteeg
Assistent productieleider (i.d.
01.03.2013)

Marketing & publiciteit

Marieke Itha
Coördinator Marketing &
publiciteit
Gerbrand Korevaar
Copywriter

Financiën

Patrick Landsaat
Boekhouder (u.d.
13.05.2013)
Harriet in 't Veld
Boekhouder (i.d.
13.05.2013)

Beheer & Receptie

Anna Andersson
Medewerker Beheer &
receptie
Yvonne Grootenboer
Medewerker Beheer &
receptie (u.d. 01.02.2013)
Remco de Vries
Medewerker Beheer &
receptie (i.d. 01.02.2013)
Elisabeth Leersen (pr)
Suzanne Knip-Mooij (pr)
Caecilia Rasch (pr)
Stefanie Schenk (pr)
Céline Talens (pr)
Josine Timmer (pr)
Menno Vuister (pr)

Fotografie

Cassander Eeftinck
Schattenkerk

Techniek

Sjoerd Tim & team
Opbouw
tentoonstellingen

i.d. = in dienst
u.d. = uit dienst
pr = payrollling

Stagiaires**Kitty van Leeuwen**

Directie

Mireille L'Amie

Directie

Nadine van den Bosch

Curatorial Programme

Stefanie Hofman

Curatorial Programme

Marjolein van der Loo

Curatorial Programme

Renske Noordhuis

Curatorial Programme

Emma Siemens

Gallerist Programme

Menno Vuister

Gallerist Programme

Milan Anais Groot

Marketing en publiciteit

Carmen Muskee

Marketing en publiciteit

Caecilia Rasch

Marketing en publiciteit

Julie de Munck

Productie

Agnes Winter

Productie

Bestuur**Alexandra van Huffelen**

Voorzitter

Albert Jan Zonneville

Penningmeester

Suzanne Oxenaar**Benno Tempel****Hermine Voûte**

Summary

2013 was the first full year in which de Appel arts centre was located in its new premises at Prins Hendrikkade 142, which had attracted widespread public interest when opened in 2012.

One of the challenges that a new location brings with it is to maintain that level of attraction. That has been accomplished. The number of visitors exceeded those of the previous year, and we are particularly pleased to report that de Appel arts centre attracted more holders of a Museum Card than before. To this end, in 2013 de Appel offered a broad programme including both exhibitions and performances, as well as discussions, publications and educational activities, two professional development courses, the Curatorial Programme and the Gallerist Programme.

One of the high points of the year was the award of the Amsterdam Art Prize to Ann Demeester/de Appel arts centre. According to the jury report, "Ann Demeester and De Appel deserve this prize for its constant series of courageous, high-quality and trend setting exhibitions. Cutting edge is in good hands at de Appel arts centre. Moreover, the institution maintains a strong presence in national and international discussions regarding the visual arts. The opening of the new building for de Appel arts centre further underscores this."

A dozen exhibitions took place during 2013. In addition to a series of smaller presentations, the larger scale projects were the solos by Dirk Braeckman and Zarina Bhimji and the group exhibitions *Bourgeois Leftovers* (the final project of the Curatorial Programme 2012/2013), *Artificial Amsterdam*, and the Prix de Rome. In the exhibitions by Bhimji and Braeckman, photographs and films by these two internationally famed artists were presented to the Dutch public for the first time, along with new work for which de Appel was a co-producer. The final project of the Curatorial Programme, *Bourgeois Leftovers*, thematized an alternative approach to some of the paintings in the 'dormant' part of the collection of the Van Abbe Museum. De Appel also put down deep roots in the urban areas and the Netherlands in 2013, by taking the city of Amsterdam as the point of departure for its exhibition *Artificial Amsterdam*. It was comprised largely of work produced by artists working in the Netherlands and in Amsterdam. By its role as the exhibition partner for the Prix de Rome 2013, during this year de Appel further reinforced this emphasis on art made in the Netherlands. The winner, Falke Pisano, received the prize from the Minister of Culture, Jet Bussemaker, in the presence of Queen Máxima.

Nearly sixty activities for the public complemented the exhibition programme. In addition to many guided tours (with a special focus on Museum Card holders and families), through a number of projects in 2013 we placed on emphasis on education. This came first of all by establishing the ART ViSIT programme in cooperation with the Oude Kerk, with the goal of stimulating young people to engage in discussions of contemporary art. A second programme was the collaboration with Witte de With, Center for Contemporary Art, to continue the successful six-part course Art Now.

In 2013, after nine months of workshops in various locations worldwide, the first edition of the Gallerist Programme was rounded off during the Liste Art Fair in Basel. In the course of

the week-long fair the participants presented a dynamic stand with changing solo projects by artists debuting at the Liste. In *Bourgeois Leftovers*, their closing project, the participants of the Curatorial Programme brought a part of the 'repudiated' collection of the Van Abbe Museum to de Appel arts centre and asked 19 contemporary artists to produce new meanings and stories around these historic paintings.